

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха
Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ
«ВІДГОМІН»: ТВОРЧИЙ ПРОЄКТ**

Здобувачки вищої освіти IV курсу,
групи 4Ж
Освітньої програми *Журналістика*
Галузі знань 061 *Журналістика*
Спеціальності 061 *Журналістика*
Ступеня вищої освіти *бакалавра*
Поліщук Вероніки Ігорівни

Керівник – **Цепкало Т.О.**,
доцент, кандидат філологічних наук

Розширена шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова Екзаменаційної комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Члени Екзаменаційної комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Вінниця – 2026

АНОТАЦІЯ

Поліщук В. І. Культурологічний альманах «Відгомін»: творчий проєкт. Спеціальність 061 Журналістика. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця, 2026.

Кваліфікаційна робота присвячена розробці та практичній реалізації альманаху культурологічного спрямування «Відгомін» як комбінованого медіапродукту, що поєднує фотографію, публіцистичні матеріали та есеїстику. Основною метою видання є популяризація української культури та спадщини і репрезентація національних цінностей шляхом їхньої актуалізації та інтеграції у сучасний медіапростір.

Основне завдання журналу – створити мультимедійний простір для відкритого діалогу авторів та читачів на важливі теми, що стосуються нашої культури та історії. Усі тексти спрямовані на те, аби вкотре переконати аудиторію, що репрезентація традицій в медіа – це актуальний продукт, який може бути цікавим та відповідати викликам сучасності.

Підготовка такого видання є кропітким процесом, адже матеріали тут здебільшого вимагали ґрунтовної підготовки, а саме: опрацювання історичних джерел, літератури та глибокого занурення у контекст теми, що висвітлювалася. Проте в результаті цієї роботи ми отримали медіа продукт, який точно стане корисним для читачів абсолютно різних сфер: від академічної спільноти до учнів старшої школи, котрі цікавляться літературою, історією, мистецтвом.

Ключові слова: альманах, проєкт, публіцистика, есеїстка, Україна, культура, спадщина, історія.

ANNOTACION

Polishchuk V. I. «Vidhomin» Cultural Almanac: A Creative Project. Specialty 061 Journalism. Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynskyi, Vinnytsia, 2026.

This qualification thesis focuses on the development and practical implementation of «Vidhomin», a cultural almanac designed as an integrated media project that combines photography, literary journalism, and essay writing. The publication seeks to promote Ukrainian culture and heritage while highlighting national values through their reinterpretation and integration into the contemporary media environment.

The primary objective of the almanac is to establish a multimedia platform that encourages meaningful dialogue between authors and readers on issues related to Ukrainian culture, history, and cultural identity. Through a collection of carefully selected texts and visual materials, the project demonstrates that the representation of cultural traditions in the media remains relevant and engaging, offering perspectives that correspond to the interests and challenges of modern society.

The creation of the publication involved extensive research and careful editorial preparation. Most of the materials required a thorough analysis of historical contexts of the topics under consideration. As a result, the project has produced a media publication that may be valuable to a broad audience, including scholars, students, educators, and senior secondary school pupils interested in literature, history, art, and cultural studies.

The almanac contributes to the popularization of Ukrainian culture heritage and demonstrates the potential of contemporary media projects to preserve, reinterpret, and disseminate national traditions in an accessible and engaging format.

Keywords: cultural almanac, creative project, literary journalism, essay writing, Ukraine, culture, cultural heritage, history.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА5

- 1.1. Теоретична база5
- 1.2. Апробація9
- 1.3. Обґрунтування проєкту10
- 1.4. Мета роботи11
- 1.5. Джерела фактів11
- 1.6. Технічні та програмні засоби13
- 1.7. Сфера застосування14

II. СПЕЦИФІКА КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО АЛЬМАНАХУ

«ВІДГОМІН»15

- 2.1. Структура роботи15
- 2.2. Технічні характеристики16
- 2.3. Ідейно-смісловий задум17
- 2.4. Специфіка аудиторії18

III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ21

VI. МАКЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО АЛЬМАНАХУ «ВІДГОМІН»24

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Теоретична база

Культурологічні альманахи є важливою частиною сучасного літературного простору через поєднання у собі функцій збереження, репрезентації та інтерпретації культурних явищ. У медіапросторі вони виступають не лише майданчиком для публікації творчих робіт, а й дієвим інструментом для осмислення національної спадщини. Завдяки поєднанню різних жанрів і типів контенту, такі видання формують багатовимірний простір комунікації між автором та аудиторією.

На відміну від вузькоспеціалізованих галузевих видань, до прикладу, літературних, культурологічні альманахи мають змогу охопити ширший спектр тем і підходів для їхнього висвітлення. Поєднуючи аналітичні, публіцистичні тексти, есеї, інтерв'ю, репортажі та візуальні матеріали, вони створюють цілісний культурний продукт. У цьому контексті альманах перетворюється на платформу для міждисциплінарного діалогу, де література, мистецтво, культурологія, соціологія та медіакомунікації працюють разом задля забезпечення різностороннього та більш повного результату. Завдяки такому синтезу й індивідуальні творчі напрацювання, і певні суспільні тенденції розкриваються глибше.

Особливе місце в культурологічних альманахах займає питання інтерпретації національних процесів. Такі видання створюють простір для рефлексії над темами ідентичності, історичної пам'яті, спадщини. Завдяки можливості експериментувати з формами подачі матеріалу, автори й авторки мають можливість не лише висвітлювати події, а й пропонувати їхнє осмислення, таким чином формуючи критичне мислення аудиторії та стимулюючи суспільний діалог.

Важливим аспектом у створенні альманахів є поєднання текстових та візуальних матеріалів. Мультимедійні елементи - ілюстрації, фотографії, дизайнерські рішення - виконують не лише естетичну, а й змістотворчу

функцію. Вони дозволяють підсилити емоційний вплив матеріалів, зробити інформацію більш структурованою, а також - глибше занурити читача у контент. У сучасному медіасередовищі роль візуальної складової постійно зростає, тому така інтеграція стає необхідною умовою для ефективної комунікації з аудиторією.

Варто відзначити й момент того, що альманахи зокрема й культурологічні, можуть мати значний вплив у підтримці нових авторів та авторок й розвитку творчих спільнот. Це можливість для апробації нових ідей, форм та формування індивідуального, впізнаваного стилю. Якщо видання користується популярністю в аудиторії, то вони цілком можуть виступати своєрідними «відправними точками» у літературне середовище, таким чином сприяючи появі нових імен у культурному інфорпросторі. З іншого боку неабиякий вплив альманахи мають і на своїх читачів, на формування їхніх літературних уподобань, стимулюючи інтерес до сучасного мистецтва та культурного життя загалом.

Не можна ігнорувати факт трансформацій сучасної медіасфери. Розвиток цифрових технологій суттєво вплинув на запити аудиторії та, відповідно, на способи створення, поширення й споживання контенту. А це, у свою чергу, зумовило зміну традиційних форматів видань. Впровадження нових методів подачі матеріалу, використання мультимедійних та інтерактивних елементів, а також адаптація одного матеріалу під різні платформи значно розширюють комунікаційний потенціал альманахів. Сфера літератури не стала винятком для загальної тенденції до цифровізації. Електронні видання, цифрові бібліотеки, блоги, сторінки у соціальних мережах формують нові канали взаємодії між авторами та читачами, роблячи цей процес динамічним й інтерактивним, що цілком відповідає сучасним вимогам споживачів різних типів контенту до тих, хто його створює. Таким чином літературні проєкти, зокрема й альманахи, підлаштовуються під вимоги часу, набувають нових рис, зумовлених розвитком цифрового середовища, при цьому зберігаючи свої першочергові функції.

Отже, не зважаючи на певну специфіку аудиторії, культурологічні альманахи, усе ж, залишаються актуальними у сучасному медіапросторі. Завдяки поєднанню аналітичної, художньої та комунікативної складових, вони сприяють розвитку культурного дискурсу, підтримують та розвивають творчі ініціативи, забезпечують відродження та популяризацію національної спадщини.

У цьому підрозділі буде розглянуто основні теоретичні засади видання «Відгомін» як культурологічного альманаху, що містить авторські публіцистичні матеріали, есеї та фото.

Особливістю такого підходу є акцент на особистих поглядах авторки на події, персоналії та націєтворчі процеси – у художньо-публіцистичних матеріалах та на рефлексії щодо тем, котрі мають безпосереднє відношення до сучасного культурного контексту – в есеях. Альманах формує простір для осмислення історичного шляху України, діяльності культурних постатей та здобутків сучасної української літератури.

Авторські есеї слугують засобом самовираження та аналізу соціальних, культурних і філософських проблем. Доповнені фотографіями, вони створюють цілісне художнє враження й дозволяють читачам зануритися в суб'єктивний світ авторки, сприяють рефлексії та естетичному сприйняттю.

Така структура альманаху підкреслює важливість індивідуального та загальнонаціонального досвідів, творчого підходу та синтезу текстуальних і візуальних елементів для висвітлення тем, що резонують із сучасною аудиторією.

Актуальність культурологічного альманаху «Відгомін» полягає в наступних аспектах:

1. Поєднання тексту та візуального мистецтва. Альманах інтегрує публіцистичні матеріали, авторські есеї, світлини, створюючи багатогранний художній простір. Така комбінація відповідає сучасним тенденціям мультимедійного сприйняття інформації.

2. Рефлексія екзистенційних тем, що перегукуються із культурними цінностями. Видання торкається питань буття, людських почуттів на тлі історичних змін, у яких ми зараз перебуваємо, пошуків нових сенсів й власної інтерпретації явищ чи процесів, актуальних для сучасного суспільства.
3. Творчий діалог і самовираження. Альманах створює умови для індивідуальних авторських роздумів і візуальних експериментів, популяризуючи сучасні форми творчості.
4. Збереження культурних цінностей. Видання поєднує літературні й мистецькі традиції з новітніми підходами, зберігаючи національну ідентичність, художню спадщину, при цьому задовольняючи потреби читачів у переосмисленні та адаптації під сучасні реалії історичних подій, що стали визначальними для суспільства.

Загалом, альманах «Відгомін» є актуальним, оскільки він поєднує традиційні літературні форми з сучасними мультимедійними елементами, створюючи новий формат інтелектуального та емоційного досвіду для читача. Завдяки поєднанню тексту й візуальних образів, він відкриває нові можливості для глибокого і багатогранного сприйняття авторських творів, що відповідає тенденціям розвитку сучасної літератури та мистецтва.

У дослідженні була використана наукова праця К. Соседко «Прагматичне значення альманаху у розвитку літературного процесу» [14]. У ній аналізується роль альманахів у літературному процесі, зокрема їхній вплив на розвиток літературних жанрів, стилів і тенденцій. Авторка підкреслює, що альманахи слугували важливими майданчиками для презентації нових літературних течій та ідей, а також сприяли формуванню літературної критики та естетичних стандартів. Цитата «Альманахи виступали своєрідними лабораторіями для експериментів з формою та змістом, що дозволяло авторам виявляти нові літературні можливості та тенденції.» стала достатньо релевантною для мого дослідження, оскільки мій альманах також ставить акцент на творчість та інноваційність у підходах.

Альманахи, як зазначено в цитаті, є простором для літературних експериментів, що дозволяє авторам вивчати нові форми самовираження і розширювати межі традиційних жанрів. Культурологічний альманах «Відгомін» також цілком виконує цю функцію, надаючи авторам платформу для випробування нових літературних форм, стилістичних рішень і тем, створюючи таким чином простір для експериментів.

Також цитатою, що стосується важливості альманаху як каналу для поширення літературних та публіцистичних робіт серед широкої аудиторії, є «Публікація в альманахах забезпечувала авторам широку аудиторію та сприяла формуванню літературної критики, яка оцінювала та впливала на подальший розвиток літературного процесу.» Оскільки альманах «Відгомін» теж має на меті публікацію авторських творів, надаючи авторам шанс привернути увагу до своїх робіт та отримати реакцію як від читачів, так і від критиків.

Такі публікації не лише формують літературний процес, але й забезпечують авторам певну популярність і стимулюють критичні оцінки, що, у свою чергу, впливають на розвиток літературної культури загалом [14].

Апробація кваліфікаційного проекту представлена наступним чином:

Участь у наукових конференціях:

1. Всеукраїнська науково-практична конференція «Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра» (на пошану пам'яті доктора філологічних наук, професора В.І. Шкляра) (Вінниця, 19 листопада 2025 р.).
2. VIII Міжнародна науково-практична конференція «International Experience In Scientific Research» (Чикаго, 19-21 березня).
3. II Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні соціокультурні трансформації: медіа, мова, комунікація» (Київ, 19 березня 2026 року).

Публікації:

1. Поліщук В. Гендерні стереотипи в журналі для підлітків «Однокласник». The VIII International scientific and practical conference «International Experience In Scientific Research» (Much 19-21, 2026, Berlin, Germany). Chicago, USA: BoScience Publisher, 2026. С. 288-292.
2. Поліщук В. Культурологічні мас-медійні проєкти: актуальність, нові формати, стратегії розвитку (подано до друку в збірник наукових статей «Журналістика й мистецтво слова»).

1.2. Обґрунтування проєкту

Створення культурологічного альманаху «Відгомін» є важливим внеском у розвиток сучасної літературної культури, оскільки він стає платформою для публікації авторського матеріалу, що відображає актуальні теми. Видання дає авторам можливість висловлювати власні ідеї, осмислювати суспільні явища та рефлексувати над викликами сьогодення через призму творчості.

Альманах сприяє розвитку нових літературних форм і стилів, заохочуючи таким чином авторів до пошуків й мистецьких експериментів. У межах такого проєкту створюється простір для поєднання традиційних і новаторських підходів, що дозволяє розширювати межі літературного процесу та відкривати нові способи творчого самовираження.

Окрім того, подібні видання формують літературне розмаїття і сприяють формуванню нових творчих спільнот. Альманах «Відгомін» стимулює культурну дискусію, взаємодію між автором та читачем, а також створює середовище для обміну ідеями, що суттєво збагачує сучасний культурно-літературний простір.

1.3. Мета роботи

Метою цієї кваліфікаційної роботи є створення культурологічного альманаху «Відгомін» як цілісного творчого та видавничого проєкту. Ключовим завданням є визначення його ролі в розвитку сучасної літератури, а також осмислення значення подібних ініціатив у формуванні актуального культурного середовища.

Окремий акцент зроблено на аналізі впливу альманаху на формування нових літературних тенденцій, стилістичних пошуків і творчих спільнот. Досліджено, яким чином подібні видання активізують літературний процес, стимулюють експериментальні підходи та розширюють межі авторського самовираження.

Крім того, робота спрямована на дослідження потенціалу альманаху як платформи для публікації авторських творів. Такий підхід дає змогу розглядати «Відгомін» як інструмент демократизації літературного простору, що забезпечує підтримку молодих і маловідомих авторів, сприяючи їхній інтеграції у сучасний культурний простір.

1.4. Джерела фактів

Одним із основних джерел фактів для видання культурологічного альманаху «Відгомін» став навчальний посібник «Оформлення видання» авторства А. Близнюка і Т. Безверхої [2]. Це джерело слугувало важливою теоретичною базою для розуміння загальних принципів підготовки видання, допомогло структурувати процес роботи і забезпечити його відповідність вимогам видавничої справи, що включають такі аспекти як типографіка, макетування, ілюстративний матеріал, редакційно-видавничі стандарти. Завдяки зібраному у цьому виданні матеріалу я змогла глибше зрозуміти принципи видавничого оформлення та застосувати їх на практиці.

Також важливим джерелом для фактичного підґрунтя у написанні курсової роботи стала наукова праця Л. Кужель «Західноукраїнські та українські еміграційні альманахи 1920-1930 років: тематико-типологічний

аналіз» [7]. Це дослідження допомогло визначити оптимальну структуру та формат альманаху, враховуючи успішні приклади минулого. Також у науковій праці висвітлено, наскільки важливими є альманахи для популяризації української літератури та культури, як і в межах країни, так і закордоном, що, власне, і надихнуло на спробу створити платформу для українських молодих авторів з метою поширення їхніх творів серед ширшої аудиторії. Праця Л. Кужель містить посилання на численні альманахи та збірники 1920-1930 років, що стало корисним джерелом додаткової інформації та прикладів різноманітності оформлення подібних видань.

Дисертація В. Лубчака «Південноукраїнські літературні альманахи кінця XIX – початку XX століття в контексті розвитку української літератури» [10] стала корисним джерелом фактів для роботи як і над теоретичними, так і над практичними аспектами кваліфікаційної роботи. В. Лубчак подає історичний контекст, функціональні характеристики альманахів, а також важливі рекомендації щодо організації та відбору матеріалів для альманаху. Це допомогло мені розширити роботу над власною концепцією, враховуючи при цьому як історичні, так і сучасні аспекти розвитку такого типу видань.

Задля напрацювання візуальної бази та аналізу світових тенденцій я зверталася до закордонних сайтів. Зокрема, на електронних ресурсах «Poetry» [22] та «The Paris Preview» [23] я знайшла приклади альманахів, що публікуються в Сполучених Штатах Америки протягом багатьох років. Мій вибір пав саме на ці два варіанти, оскільки вони кардинально відрізняються своєю концепцією: альманах «Poetry» зосереджений на поезії, а «The Paris Preview» включає в себе широкий спектр літературних жанрів. Це допомогло мені визначитися із більш вдалою концепцією та методами оформлення і матеріалів.

Для написання матеріалів до альманаху «Відгомін» я також послуговувалась історичними, науковими, художніми джерелами. Використовуючи цитату В'ячеслава Чорновола у публікації «Про складну

Україну», я проштудіювала працю Г. Василичина «Призначено діяти. В. Чорновіл. Політика та правда життя» [3], яка висвітлює життя та політичну діяльність лідера Народного Руху України. У матеріалі «Провінціалізм і Кочубей» я апелюю до книг «Юрій Шевельов. Кінець однієї легенди» [17] та «Триптих про призначення України» [18], які щиро раджу до прочитання кожному свідомому українцеві. У публікації мого альманаху «Земля під Сосопами досі стогне» я використала цитату Леонтія Форестівського, голови Київської міської управи у 1942–1943 роках, котру почерпнула із його книги «Київ під ворожими окупаціями» [16]. Відгук «Місце мрії. Символ трагедії» написано про книгу В. Куліша «Слово про Будинок “Слово”» [8], звідки й обирала цитати. Описуючи історію кохання Василя Симоненка та Людмили Півторадні у публікації «Люсьєн», я використовувала наукові праці І. Коляди «Василь Симоненко» [6] та М. Наєнка «Василь Симоненко – легенда шістдесятництва. Спогад і погляд» [12]. Розгортаючи свою теорію пояснення подій у романі Іларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» [13], я також апелювала до «Божественної комедії» Данте Аліг'єрі [1]. Створюючи літературний гороскоп від Сергія Жадана, я використовували його поезії із збірки «Динамо-Харків» [4].

1.5. Технічні та програмні засоби

У процесі створення культурологічного альманаху «Відгомін» було використано платформу графічного дизайну «Canva».

«Canva» – платформа графічного дизайну, що дозволяє користувачам створювати графіку, презентації, афіші та інший візуальний контент. Сервіс пропонує великий банк зображень, шрифтів, шаблонів та ілюстрацій.

Також були використані фото-ілюстрації із відкритих джерел.

1.6. Сфера застосування

Альманах «Відгомін» має широкий спектр можливих сфер застосування, що зумовлено його змістовою багатогранністю. Поєднання публіцистичних, літературних і візуальних матеріалів забезпечує універсальність видання, роблячи його актуальним як для звичайного індивідуального читання, так і для задоволення освітніх чи просвітницьких потреб. Такий синтез матеріалів допомагає глибше осягнути сучасні літературні та культурні процеси.

Важливою перевагою альманаху є його цифрова адаптивність. Видання може ефективно функціонувати в онлайн-середовищі – від соціальних мереж і блогів до окремих спеціалізованих платформ. Це не лише розширює аудиторію, а й забезпечує доступність матеріалів та сприяє більш активній між автором та читачами в умовах сучасного медійного середовища.

Поєднання публіцистики, художніх текстів та новітніх підходів до комунікації з читачем в альманасі відкриває можливість для використання видання у науковій діяльності. До прикладу, він може слугувати джерелом досліджень у галузях літературознавства, культурології, соціології, адже відображає актуальні тенденції культурного дискурсу і трансформації форм подачі матеріалу.

Крім того, альманах «Відгомін» може розглядатися як приклад інтеграції традиційних культурних цінностей і національних кодів у сучасний контекст. Завдяки синтезу текстів та візуальних елементів видання репрезентує спадковість культурних смислів і водночас демонструє їхнє переосмислення відповідно до викликів сьогодення, що робить його важливим інструментом для популяризації української літератури та культури загалом.

II. СПЕЦИФІКА КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО АЛЬМАНАХУ «ВІДГОМІН»

2.1. Структура роботи

«Відгомін» – це культурологічний альманах. Під час його створення я виділила дві основні мети цього видання. Перша з них полягає у створенні вільної платформи для митців-початківців, де вони зможуть бути почутими і сформувати власну аудиторію. У цьому контексті альманах виконує функцію підтримки молодих авторів та авторок, сприяючи розвитку їхнього індивідуального стилю та інтеграції у сучасний культурний простір.

Другою метою є актуалізація національних культурних цінностей, популяризація української спадщини та формування інтересу до неї як до сучасного і конкурентоспроможного явища. Альманах покликаний репрезентувати культуру не лише як традицію, а як живий та актуальний продукт, що органічно вписується в сучасну медіа- та соціокультурну сфери. Видання також спрямоване на підтримку різноманіття авторських голосів, надаючи простір для висловлення ідей через різні жанри та їхні комбінації, що є особливо актуально в епоху інтермедіальності.

Такий підхід не лише стимулює творче самовираження, а й сприяє формуванню національної свідомості як у самих авторів та авторок, так і серед читацької аудиторії. Не менш важливою є роль альманаху для читачів. Представлені матеріали спонукають до глибшого осмислення актуальних культурних і суспільних тем, розширюють світогляд та залучають до якісного, змістовного контенту. Відповідно, альманах «Відгомін» виконує не лише репрезентативну функцію, а й просвітницьку, сприяючи формуванню свідомого ставлення до культури та зростанню інтересу до неї.

Альманах умовно поділений на дві частини:

У першій частині зосереджені публіцистичні матеріали, що мають на меті аналіз актуальних соціокультурних явищ, історичної пам'яті та проблем національної ідентичності. Зокрема, у текстах порушуються питання

сприйняття України в сучасному контексті, проблеми провінціалізму та культурного розвитку, а також осмислюються трагічні сторінки історії, пов'язані із репресіями ХХ століття. Крім того, у цій частині представлено матеріали, присвячені мистецтву як важливому інструменту сприйняття світу, що розкривається через звернення до відомих культурних постатей і явищ. Зокрема, один із матеріалів містить авторське осмислення роману Ілларіона Павлюка «Я бачу вам цікавить п'ятьма», у якому запропоновано теорію щодо інтерпретації фіналу твору, що підкреслює аналітичний і рефлексивний характер публікацій.

Друга частина альманаху містить художні есеї, що мають більш суб'єктивний, рефлексивний характер і спрямовані на емоційне осмислення дійсності. У цих текстах авторка звертається до тем пам'яті, втрати, кохання, внутрішніх переживань реальності та пошуку нових сенсів. Важливе місце займає мотив національної ідентичності, який інтерпретується через призму власного досвіду. Есеї формують атмосферу глибшої розмови із читачем, аніж та, яку можуть забезпечити публіцистичні твори, поєднуючи індивідуальне бачення із загальнонаціональним контекстом.

2.2. Технічні характеристики

Обсяг літературного альманаху «Екзистенції» становить 36 сторінок. Форм-фактор – прямокутний. Формат – А4. Виконання друку – альбомний у відповідності до форми журналу. Двосторонній друк внутрішніх аркушів. Тираж – 5 примірників. Шрифти: назва видання – VeryBerry, заголовки – LeoHand, Vamblebee, основний текст – True Typewriter PolyglotT. Кегль – 107; 40, 30, 16, 14; 40; 25, 22, 20, 18, 17, 15, 14 відповідно. Міжрядковий пробіл – 1.2. Вирівнювання тексту на різних сторінках: по середині, по ширині. Модульна сітка макету складається із колонок та базових лінійок різного розміру та розташування. Графічні зображення розташовуються: 1) в одній колонці; 2) під текстом унизу сторінки; 3) заповнюють собою розворот. Розмір полів відповідає видавничим нормам: корінцеве – не менше 10 мм;

верхнє – не менше 12 мм; зовнішнє – не менше 11 мм; нижнє – не менше 15 мм.

2.3. Ідейно-смісловий задум

Ідейно-смісловий задум культурологічного альманаху «Відгомін» полягає у дослідженні й художньому осмисленні актуальних питань, пов'язаних із внутрішнім світом людини, її ідентичністю, цінностями та пошуків сенсів у сучасному соціокультурному контексті.

Видання спрямоване на поєднання індивідуального досвіду з колективною пам'яттю, що дозволяє розкрити як особистісні переживання, так і ширші суспільні процеси. Альманах функціонує як майданчик для рефлексії, де в сучасному контексті відображаються емоції, внутрішні стани людей та їхні культурні орієнтири. Завдяки різножанровим матеріалам, публіцистиці та художнім есеям є змога сформувати багатовимірне сприйняття дійсності, де поєднується аналітичний підхід й образне мислення. Особливу увагу також приділено темам національної ідентичності, історичної пам'яті, культурної спадщини та їх переосмислення в умовах сучасності.

Наскрізною ідеєю випуску є усвідомлення шляху становлення нації, яка повинна навчитися на власних помилках, аби зараз та в майбутньому не допускати подібних, формуючи власну систему цінностей, переосмислюючи важливі історичні теми з метою створення нового культурного та суспільного дискурсу. Альманах акцентує увагу на важливості нашої спільної спадщини, що формує сьогодення. Концепція видання передбачає порушення питань, які спонукатимуть читачів до подальших самостійних роздумів та формування власної позиції.

Кожен матеріал має виразну авторську манеру подачі, присутні також стилістична різноманітність, експерименти із формою тексту, що з одного боку забезпечує різноманітність для читачів, а з іншого – дозволяє розширити авторські межі у пошуках оптимального варіанту подачі матеріалів різних типів.

Таким чином, ідейно-смісловий задум альманаху «Відгомін» полягає у створенні багаторівневого продукту, який об'єднує аналітику і художність, особисте і колективне, традицію і сучасність, цим самим сприяючи більш глибокому розумінню культурних процесів минулого й сьогодення та формуванню свідомої аудиторії, яка здатна до рефлексій.

2.4 Специфіка аудиторії

Альманах «Відгомін» може бути корисним для представників різних поколінь. Він може стати діалогом у дечому кардинально різних світів з метою їхнього взаєморозуміння та спільної роботи на покращення українського літературного осередку. Старше покоління зможе віднайти ясність у розумінні певних історичних подій, котрі, зважаючи на замовчування і табування тем, пов'язаних з боротьбою українців за власну ідентичність, були знівельовані, а молоде покоління, народжених у період незалежності переконається в тому, що ця свобода не звалилася на нас просто так, за неї билися, помирали, за неї вбивали та знищували. Крім того, можна виділити й інші групи аудиторій, яким буде цікавий цей літературний проєкт:

1. Молодь – зокрема студенти, які навчаються за гуманітарними спеціальностями: журналістика, філологія, філософія, історія, культурологія та мистецтвознавство. Для цієї аудиторії альманах може слугувати джерелом натхнення, простором для інтелектуального розвитку та власних творчих пошуків. Завдяки поєднанню публіцистичних і художніх матеріалів читачі мають можливість не лише ознайомитися з різними методами та підходами до осмислення культурологічних процесів, а й сформувати власну думку щодо тих чи інших суспільних процесів. Крім того, альманах може стимулювати творчі прояви, спонукаючи до написання власних текстів, таким чином беручи участь в культурному дискурсі.

2. Учні старших класів, які саме перебувають на етапі формування світогляду та ціннісних орієнтирів. Для них альманах виконуватиме радше просвітницьку функцію, допомагаючи глибше зрозуміти історичні події, культурні процеси та значення національної спадщини. Зокрема, матеріали на теми історичної пам'яті та боротьби за ідентичність можуть сприяти усвідомленню всієї складності здобуття незалежності та формувати більш відповідальне ставлення до сучасних суспільних реалій.
3. Представники старшого покоління. Для них альманах може стати платформою для переосмислення історичного досвіду, особливо тих подій чи явищ, які в минулому замовчувалися чи зовсім табувалися. Через знайомство з сучасними інтерпретаціями культурних і суспільних процесів ця аудиторія отримує можливість порівняти та поєднати власний досвід із інтерпретаціями, що їх пропонує молоде покоління, таким чином ставши учасником діалогу із можливою різницею у майже пів століття.
4. Письменники та поети – початківці, які шукають майданчик для публікації власних творів і можливості для взаємодії з однодумцями й досвідчені автори, які прагнуть натхнення чи нового погляду на ті чи інші речі.
5. Літературознавці та критики – дослідники сучасної літератури, які цікавляться новими тенденціями, філософськими мотивами у творах та експериментами із жанром, формою чи стилем.
6. Поціновувачі мистецтва. Це можуть бути як професійні представники креативних індустрій, так і аматори, котрі прагнуть розширити свій культурний кругозір. Для цієї групи видання виконує функцію інтелектуального та естетичного збагачення, пропонуючи різноплановий контент.

Таким чином, альманах «Відгомін» має потенціал об'єднати різні аудиторії, виступаючи платформою для діалогу між поколіннями, обміну досвідом та спільного осмислення культурних і суспільних процесів.

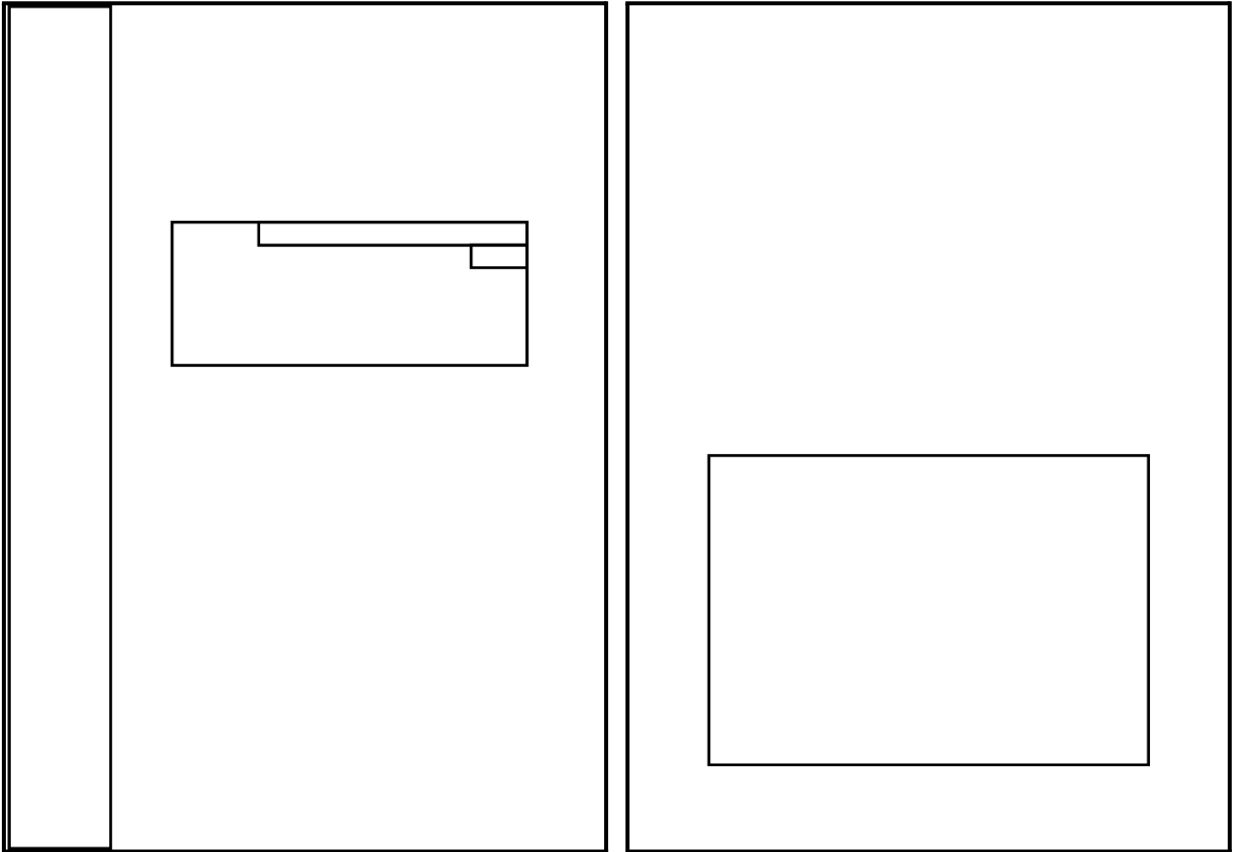
ІІІ. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

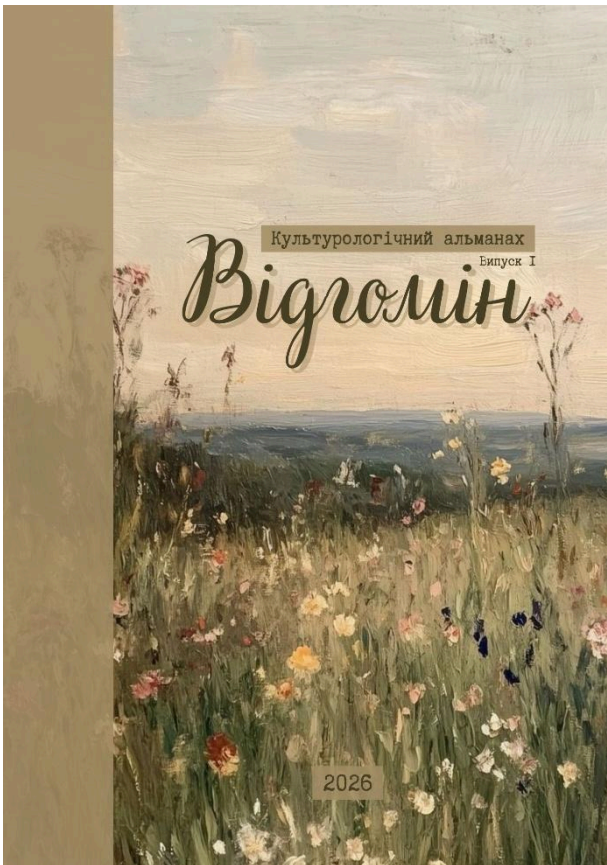
1. Аліг'єрі Д. Божественна комедія : поема / перекл. з іт. і комент. Є.А. Дроб'язко ; передм. О.Б. Алексеєнко. Харків : Фоліо, 2001. 607 с.
2. Близнюк А., Безверха Т. Оформлення видання: навчальний посібник. Житомир: ЖДУ, 2007. 48 с.
3. Васишин Г. Призначено дійти. В. Чорновіл. Політика та правда життя. Київ : [б.в.], 1998. 103 с.
4. Жадан С. Динамо-Харків. Вибрані вірші / вид. 15-те. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2025. 352 с.
5. Жаркова Р. Вона пахне м'ятою: про жіночий альманах сучасної української літератури. *UA Modna – українська платформа для твоєї творчості*. URL: <https://uamodna.com/articles/vona-pahne-myatoyu-pro-zhinochyu-aljmanah-suchasnoyi-ukrayinsjkoji-literatury>. (дата звернення: 10.01.2025).
6. Коляда І. Василь Симоненко. Харків : Фоліо, 2021. 119 с.
7. Кужель Л. Західноукраїнські та українські еміграційні альманахи 1920-1930 років: тематико-типологічний аналіз. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника : зб. наук. пр. / під заг. ред. М. М. Романюк*. Львів, 2015. Вип. 7 (23). С. 302-342.
8. Куліш В. Слово про будинок «Слово» : спогади. Київ : Віхола, 2024. 162 с.
9. Левицька О. Літературно-художні часописи в сучасному літературному дискурсі. *Книгобачення – український видавничий портал*. URL: <https://knyhobachennia.net/?article=327&category=10&utm>. (дата звернення: 10.01.2025).
10. Лубчак В. Південноукраїнські літературні альманахи кінця ХІХ – початку ХХ століття в контексті розвитку української літератури : дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2016. 204 с.

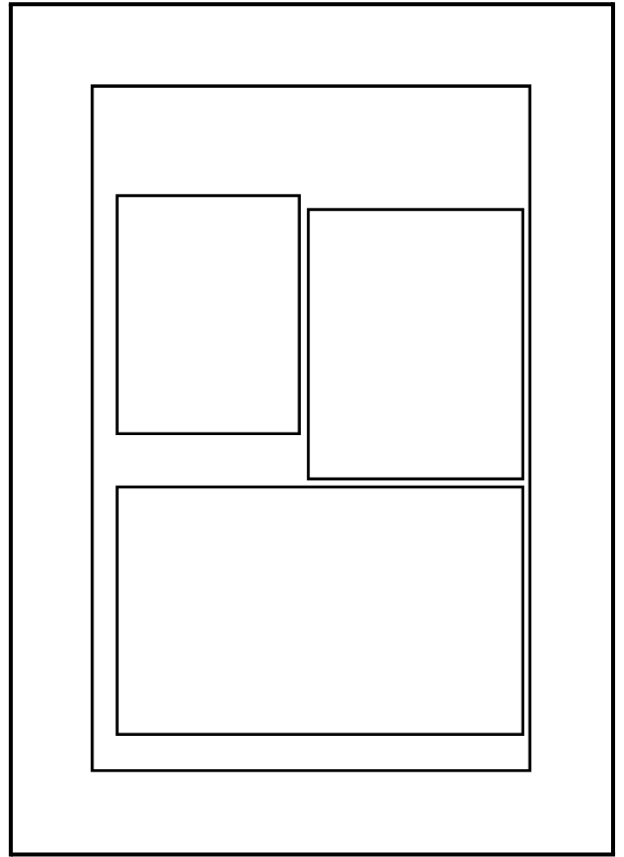
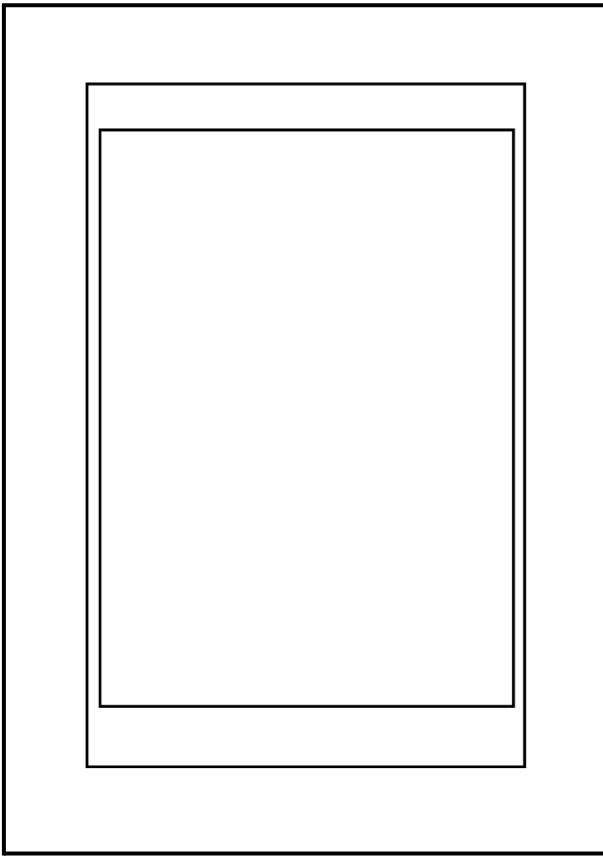
11. Лубчак В. Херсонський альманах «Степ» в історії української журналістики. *Український інформаційний простір*. 2018. №1. С. 65-74.
12. Наєнко М. Василь Симоненко – легенда шістдесятництва. Спогад і погляд. Київ : Самченко А. М. [вид.], 2025. 91 с.
13. Павлюк І. Я бачу, вас цікавить п'ятьма. Львів : Видавництво Старого Лева, 2020. 664 с.
14. Соседко К. Прагматичне значення альманаху у розвитку літературного процесу. *Актуальні питання гуманітарних наук: зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / упоряд. та ред. М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря*. Дрогобич, 2021. Вип. 42. Том 2. 290 с.
15. Усманова О. Альманах як тип неперіодичного видання в історії української журналістики. *Наукові записки інституту журналістики*. 2014. Т. 56. С. 335-339.
16. Форостівський Л. Київ під ворожими окупаціями. Буенос-Айрес : Денисюк, 1952. 79 с.
17. Шевельов Ю. Кінець однієї легенди. Есеї та статті. Київ : Віхола, 2024. 224 с.
18. Шевельов Ю. Триптих про призначення України / упоряд. В. Складова, Т. Данько ; передм. А. Порохівник. 3-е вид., стер. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2023. 96 с.
19. Щирба О. Історія та розвиток сучасних літературних альманахів в Україні. *Журналістика. Філологія. Медіаосвіта: зб. наук. пр. / під заг. ред. М. І. Степаненко*. Полтава, 2014. С. 277-280.
20. Щирба О. Українсько-польський діалог: вплив польських альманахів на становлення української альманахової літератури. *Наукові записки Української академії друкарства*. 2017. №1. С. 274-283.
21. Щирба О., Борсак О. Історія виникнення та розвитку сучасних літературних альманахів в Україні (середина ХІХ – початок ХХІ століття). *Поліграфія і видавнича справа*. 2014. № 3 (67). С. 55-59.

22. Poetry Magazine Archive. The Poetry Foundation. URL : <https://www.poetryfoundation.org/poetrymagazine/archive> (дата звернення: 06.01.2025).
23. The Paris Preview. URL: <https://www.theparisreview.org/>. (дата звернення : 06.01.2025).

МАКЕТ ЛІТЕРАТУРНОГО АЛЬМАНАХУ «ЕКЗИСТЕНЦІЇ»

Ні! Цей народ із крові і землі
 Я не віддам нікому і нізашо!
 Він мій, він я, він – світ в моїм чолі,
 Тому життя його і ймення не пропаді!

Ви чуєте? Це мій народ – як сіль,
 Як хрест і плоть мого життя і віку,
 І тому доля моя, щастя моє, біль
 Йому належать звіку і довіку.

Я – син його по крові, і кістках,
 І по могилах, і по ідеалах.
 Не вам з оскіпленими душами в забралах
 Його звеличують в фальшивих голосах.

Я – формаліст? Я наплював на зміст?
 Відповідаю вам не фігурально:
 – Якщо народ мій числиться формально,
 Тоді я дійсно – дійсний формаліст!

Ні! Мій народ не дим, не горевіз,
 І я не дам його по брехнях і по кривдах,
 Я не пір'іна в гордих його крилах,
 Я – гнівний меч його, що від Дніпра до звізд!

Микола Вінграновський

Від авторки

*“Кожна книга – це шлях до
 створення стабільного суспільства”*

Це сказав Конфуцій. І я не люблю
 цитувати філософів та мислителів.
 Але тут, зізнаюся, знімаю
 капелюх.

Можливо, якби ці слова трапилися
 мені п'ять років тому, вони б не
 справили на мене такого враження
 (не б пак, тоді мені було 17, і я
 читала Булгакова).

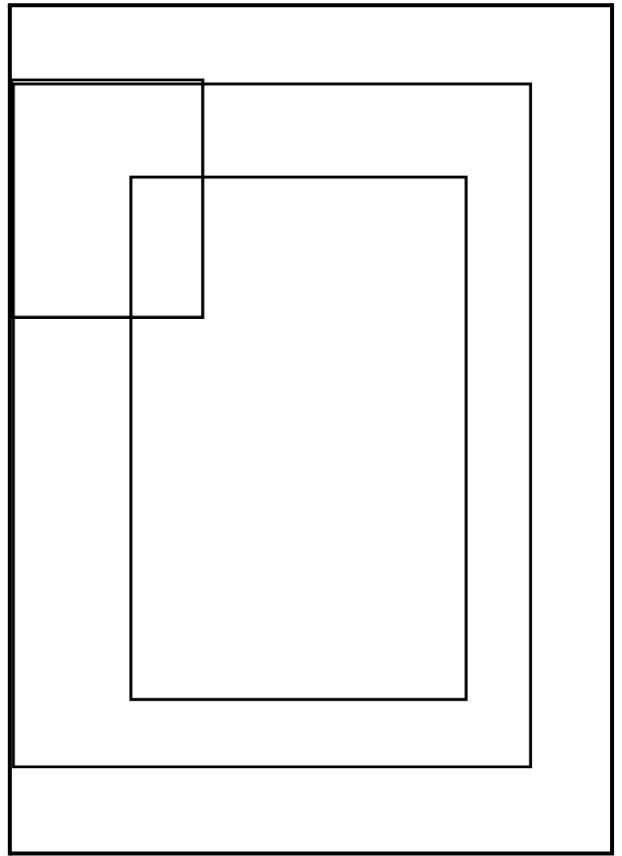
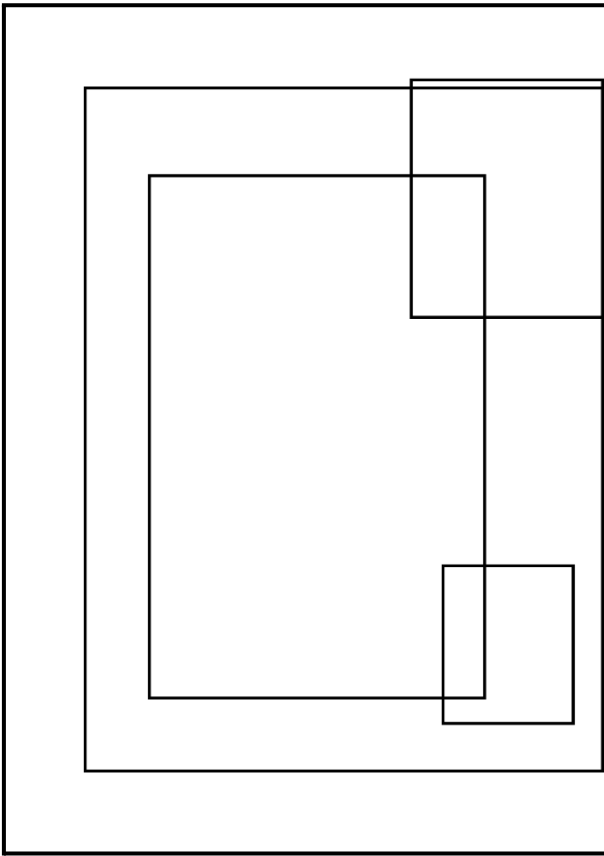
Проте контекст, у якому я
 прочитала ці слова,
 вирішив абсолютно все.

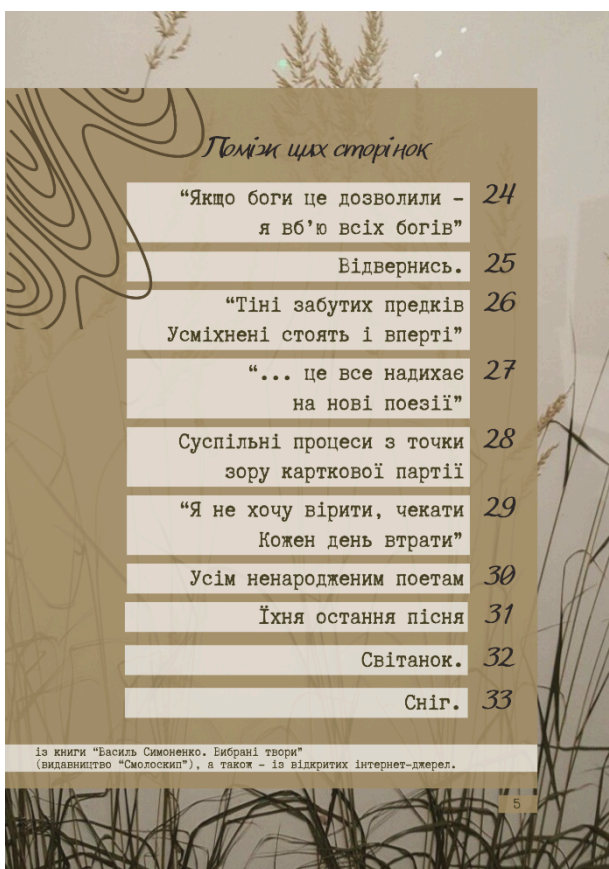
Б українців проблеми із колективною пам'яттю.
 І тут справа навіть не у «створенні суспільства», справа у нас.
 У тобі, любий читачу, мені й у тисячах українців, які так швидко
 все забувають.

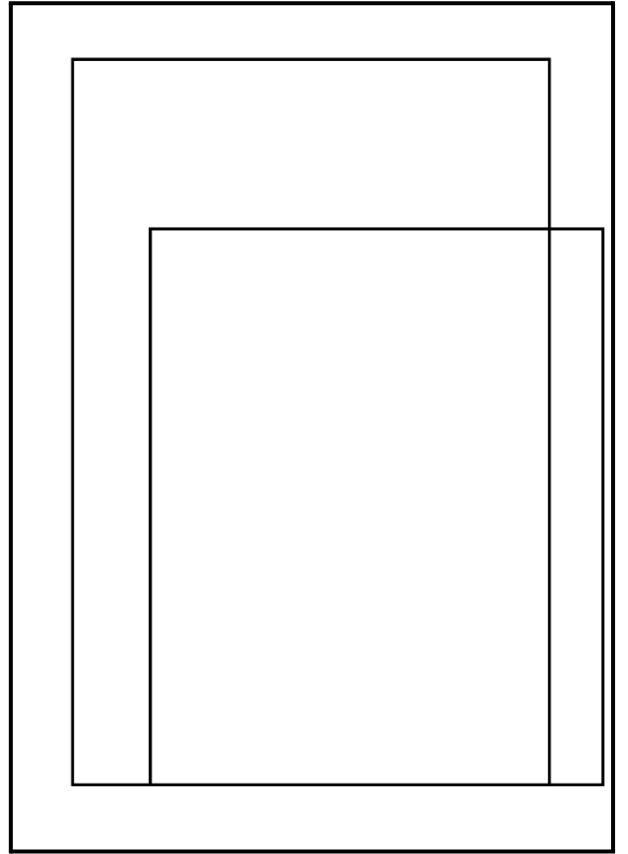
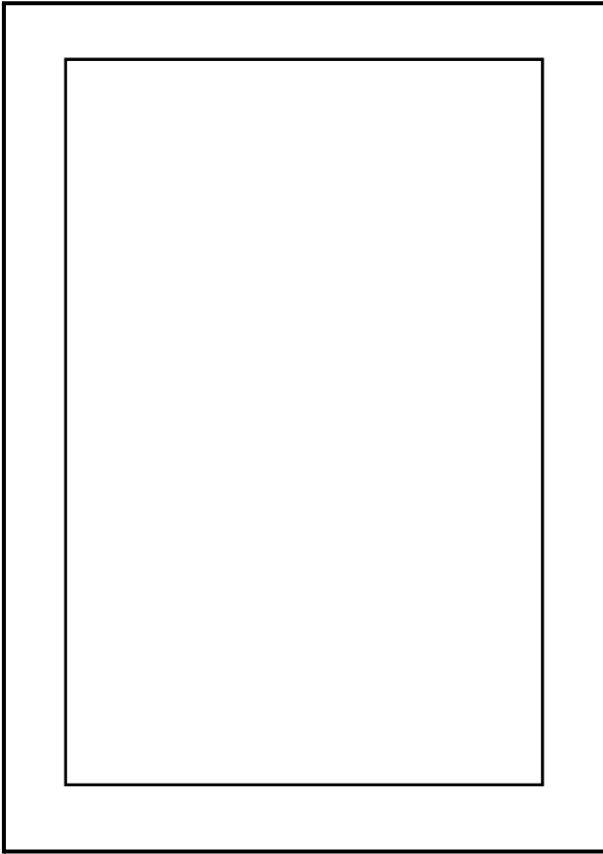
У цьому альманасі є публіцистичні матеріали, є художні. Але кожен
 із них – частинка нашої пам'яті, котру вже давно варто об'єднати
 в єдиний пазл.

«Відгомін» – зовсім не видання всеукраїнського масштабу, а його
 наклад дорівнює кількості моїх родичів та друзів. Але якщо хоч
 якийсь із текстів, хоча б один рядок відгукнеться у вашій
 свідомості – це буде нашою спільною перемогою.

Перемогою у боротьбі за власну ідентичність, котру планували,
 знищували та нівелювали протягом століть.

Про складну Україну

Чи не задумувалися, чому в школах сповідають культ Шевченка? Чому читають Наталку Полтавку, чому пишуть контрольні по роману «Мина Мазайло»? Чому я дізнався про «Записки Кирлатого Мефістофеля», «Одержиму», «Блакитну троянду», «Сад Гетсиманський» уже у більш свідомому віці, коли саме ці (і багато інших творів) мають бути визначальними у нашій сімнадцятці, коли ставлення до певних речей тільки формуються, і саме в цей час як ніколи важливо стосувати це не до кінця сформовані свідомості підлітків творами, котрі справді можуть дати відповіді на багато запитань.

Навіщо читати п'ятнадцятирічній підлітці про зневолому Катерину, коли вона страждає від нерозділеного кохання? Для чого уявному Сашкові із 9-Б Босний, якщо він із задоволенням поринув би в справжній український вестерн від Багряного? Чому шкільна програма позбавляє нас важливих, красивих та, банально, просто цікавих історій від українських авторів та авторок?

Все дуже просто. І сумно. Вчительці української мови та літератури, котра закінчила університет у далекому 89-му, простіше розповісти про крпаків, аніж обговорювати образність та художні паралелі поеми «на полі крові». І так завжди. Не лише в літературі.

Українам не потрібна складна Україна. Так, звичайно, є академічні спільноти, є так звана інтелігенція, є просто небайдужі люди, котрі самотужки щось вивчають, до чогось досліджують, про щось дізнаються. Але їх меншість. І якщо ви вважаєте, що активна меншість потягне за собою інертну більшість – мучу вас розчарувати. Чомусь досі цього не сталося.

Таке враження, що це все не орне поле нашої історії, культури, літератури

потрібне тільки тим, хто вже у цьому задіється з тих чи інших причин (чи то примусово-добрровільне навчання, чи інформаційна бульбашка, чи дуре заікаженість).

Запитайте у перехожих, що вони знають про Бій під Крутами 1918-го. А як ставляться до Павла Тичини? Що знають про Пухевича? А Іван Мазепа? Євген Чикаленко? Про перший триумфірат Київської Русі? Що таке «Емський указ» чи «Балуєвський циркуляр»? А за календілі якого президента Україна втратила статус ядерної держави? Це не фантастичні питання, відповіді

6

“Якщо боги це дозволили - я вб'ю всіх богів”

Скажи мені, хто є твій бог?
Кому ти молився ввечера?
Хто змушує тебе ставати на коліна?
Перед чім образом ти почувашся в безпеці?

Скажи. Тоді я напишу йому лист. Лист-звинувачення. Судовий позов. Як він сміє змушувати тебе так страждати? Якщо він всемогутній, чому нарікає тебе на цю безглузду щоденну боротьбу за власне існування? Заради чого?

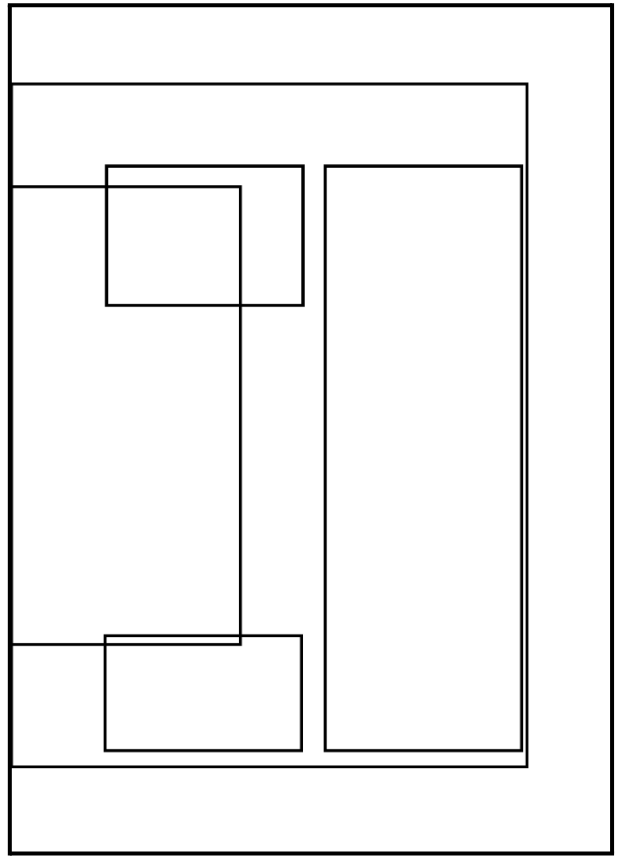
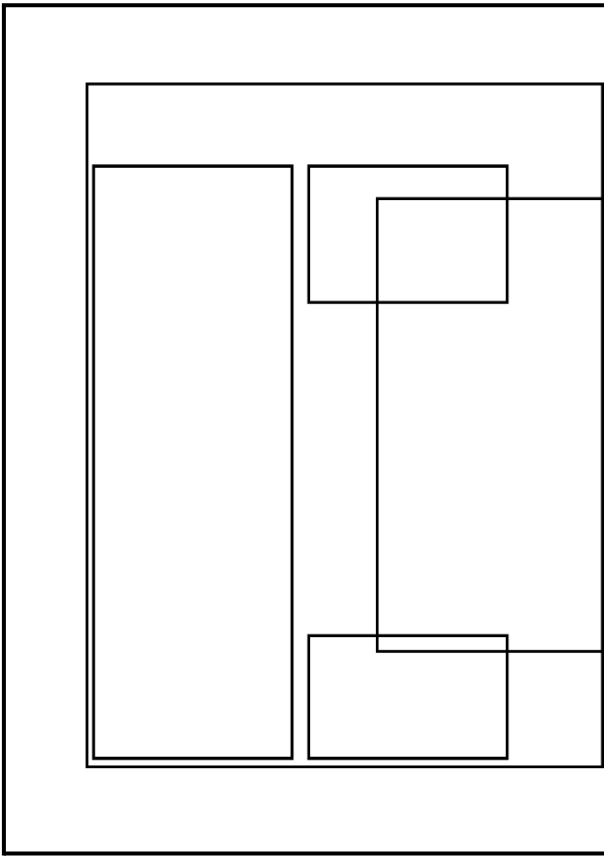
Я змушу його просити вибачення. За весь біль та всі рани. За слюзи без ліку, не почуті молитви, проігноровані благання. Усе, що є в мені святого, я спряму на праведний гнів. Буду споконувати гріхи лише задля плекання пречистої люті. На нього, на всіх його віроповіданих, на всіх месій, пророків та місіонерів. Боги не мають у собі нічого божественного, окрім почуття власної безжарності.

Твій бог – вередлива дитина на майданчику, яка забирає іграшки в інших, а після ними не бавиться.

О, я розстрою його. Пообламу крила та погачу німб.
Бін стане одним із нас.

Можливо, навіть на мить стане тобою. Аби в достатній мірі подивитися на результат свого благочестивого умислу.

24

Як пройде твоє літо 2026?

ОВЕН

Коли слова з серпневих багать, з рік, що прорізають поверхню торкають тебе – натружено, звержно, разом із тобою горять, горять.

ЛЕВ

Згадай, як ми ловили твої слова, згадай наші поразки й наші дива, нашу вірність, нагу вілвагу, наші страхи, носи при собі нагу любов, ніби старі гріхи.

ТЕРЕЗИ

Люби своє ремесло, люби. Святі нав'язливі, як вуличні музиканти. Те, що виростає з твоєї журби, теж можна розспівувати в церквах, мов ханти.

СТРІЛЕЦЬ

Проси сказати, що ця печаль відійде, так як відходить море, що він скоро вернеться або хоча б що в нього все добре.

ТЕЛЕЦЬ

Сидіти й пити своє вино. Дивитися смерті в просте лице з друзями, котрі все знають давно, знають, але не говорять про це.

КОЗЕРІГ

Зірки мають виснути над тобою, або розриватись, як ручні гранати. Серце має заливатися кров'ю і переганяти її, переганяти.

34

Літературний гороскоп

БЛИЗНІЖИ

Тому літайте, мої хороші, доки тривають ці ночі найдовші, доки тягнуться ці дороги, літайте попри всі застероги.

ВОДОЛІЙ

Давай знову римувати предмети. Давай озвучувати тьмяніці. Бсім потрібні нові поети, потрібен хтось, хто говорить дурниці.

РАК

Доки ти всім цим живеш і марши. Доки вихоплеш, доки погнеш. Доки ти все не в собі тримаєш. Доки неавидиш. Доки любиш.

ДІВА

Південно-західна залізниця. Третя ночі, година рання. На два вагони одна провідниця забезпечує пересування.

СКОРПІОН

Роби те, що маєш робити, роби, робота – лише частина нашої боротьби, віра – лише пісок у підмурівку років, дерева насправді ніколи не виростають без саліваників.

РИБИ

Лишай ні з чим їхню пілду варту, оминай розставлені вміло пастки. Варто битись і підводитись, варто, варто, якщо потому й доведеться впасти.

